

Asia: VN/34692/2024

Lausuntopyyntö toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Velvoitteeseen ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi, velvoitteeseen hakea ensisijaista etuutta ja perusosan alentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

Annetussa esityksessä hyvänä asiana on tavoite selkeyttää toimeentulotuen tehtävää viimesijaisena etuutena ja myös keventää byrokratiaa.

Taipalsaaren kunta yhtyy Soccan lausuntoon seuraavilta osin: ”on kohtuutonta edellyttää kokoaikatyön hakemista henkilöltä, joka on esimerkiksi lääkärinlausunnolla todettu osatyökykyiseksi. On epäselvää, arvioisiko toimeentulotukihakemusta käsittelevä viranomainen lääkärintodistusten painoarvoa ja mikä merkitys tällä olisi hakijan oikeusturvan kannalta. Työ- ja toimintakyvyn arviointi vaatii moniammatillista osaamista, eikä sitä voida jättää yksittäisen päätöksentekijän harkintaan ilman sosiaalialan koulutusta”.

TE2024 uudistuksen myötä työvoimapalveluiden resurssit ovat tiukat, ja esitetty uudistus siirtäisi resursseja tosiasiallisesti työkyvyttömiä henkilöiden palvelemiseksi. Työnvälityksen ensisijainen tehtävä on työnvälitys ja oikeiden palveluiden löytäminen työllistymiseksi. Tässä kohden työkyvyttömän henkilön siirtäminen työvoimapalveluiden asiakkaaksi ei ole tarkoituksenmukaista, vaan heidät tulisi ohjata sosiaalihuollon pariin. Tälläkin hetkellä tunnistetaan puutteita työkykyselvittelyihin liittyvissä prosesseissa erityisesti resurssien näkökulmasta, joten miten tähän kasvavaan resurssitarpeeseen oltaisiin vastaamassa uudistuksen myötä jää epäselväksi. Esityksessä nostetaan myös esiin se, että työmarkkinatukimenot kasvaisivat esityksen myötä noin 47 miljoonaa euroa. Tilanne, jossa TE2024 uudistus toteutui alijäämäisenä, ja kunnat vastaavat suurelta osin eri työttömyysetuuksista, aiheuttaa myös kuntataloudessa voimakasta säästöpainetta.

Perusosan alentaminen Kansaneläkelaitoksen toimesta ilman veloitetta ohjata asiakas sosiaalihuoltoon, on asiakkaan oikeusturvan vaarantava prosessi. Lisäksi vaarana on lasten oikeuksien heikentyminen, sillä moni perustoimeentulotuen saaja on yksinhuoltajavanhempi. Esitys huomauttaa, että perusosaa voidaan alentaa vain, jos se ei vaarantaisi ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa eikä alentamista voitaisi pitää

muutenkaan kohtuuttomana. Toimeentulotuki on tälläkin hetkellä viimesijainen etuus, joten perusosan alentaminen 50 % eittämättä vaarantaa ihmisten toimeentulon ja ihmisarvoisen elämän edellytykset.

Perusosan suuruuteen liittyvä lausuntopalaute:

Esitetty perusosan leikkaus kohdentuu kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin kansalaisiin sekä lapsiperheisiin, lisäten köyhyyttä, kasvattamalla syrjäytymisriskiä ja toivottomuutta selviytyä arjesta. Tässä on vaarana myös sote-menojen kasvu, tälläkin hetkellä toimeentulotuella ei pystytä kattamaan riittäviä elämiseen ja terveyteen liittyviä menoja, vaan ihmiset jättävät esimerkiksi sairaudet hoitamatta ja lääkkeitä ostamatta.

Tiedon saamiseen ja luovuttamiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Kunnan rahoitusosuuden lisäämiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Asumismenojen tarkentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Vaikutusten arviointiin liittyvä lausuntopalaute:

-

Muu lausuntopalaute:

Taipalsaaren kunta esittää, että toimeentulotukeen esitettyjen sanktioiden ja leikkausten sijaan, hallitus ohjaisi resursseja riittävästi sosiaalihuoltoon ja Kansaneläkelaitoksen palveluihin, jolloin asiakas saisi oikeaa palvelua ja ohjausta oikeille etuuksille ilman viivettä ja päällekkäistä byrokratiaa. Työ- ja toimintakyvyn selvittelyihin liittyvien prosessien vahvistaminen ja resurssien lisääminen tälle sektorille toisi myös toimeentulotukeen säästöjä.

Kuuramaa Kari
Taipalsaaren kunta

Seppäläinen Hanne
Taipalsaaren kunta